

ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KÌ 2 – ĐỀ SỐ 10**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 8****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN ĐỌC HIỂU (3.0 điểm)****Cho ngữ liệu sau đọc và trả lời câu hỏi:*****Vì sao nước biển lại mặn?***

Vì sao nước biển lại mặn? Đó là vì trong nước biển hoà tan nhiều loại muối. Nếu ta có một chậu nước máy và một chậu nước biển, sau khi phơi khô dưới ánh nắng mặt trời, ta sẽ phát hiện chậu nước máy thì khô hết, còn dưới đáy chậu nước biển có một lớp trắng lấp lánh. Đó là muối.

Vậy muối trong nước biển từ đâu mà có? Muối từ trong đất đá của lục địa, tan trong nước mưa, chảy vào khe suối, sông rồi đổ vào biển. Thời gian lâu, nước bị bốc hơi, còn muối dần dần tích lũy lại. Những kết quả quan sát chứng tỏ, hằng năm lượng muối sông hồ đổ ra biển khoảng 3,9 tỷ tấn.

Nước biển thực chất có bao nhiêu muối? Căn cứ thí nghiệm bình quân 1.000g nước biển chứa 35 g muối, trong đó chủ yếu là muối ăn (NaCl) vì nước biển chứa nhiều muối ăn nên có vị mặn, tiếp theo là magie clorua (MgCl₂), magie sunfat, canxi sunfat, kali sunfat và magie oxit ... Chúng gây nên vị mặn của nước biển.

(Mười vạn câu hỏi vì sao - NXBGD Việt Nam)

Câu 1 (0.5 điểm): Xác định thể loại của đoạn trích trên.**Câu 2 (0.5 điểm):** Nêu nội dung chính của văn bản**Câu 3 (0.5 điểm):** Theo tác giả, muối trong nước biển từ đâu mà có?**Câu 4 (1.0 điểm):** Tìm tất cả các câu nghi vấn có trong văn bản. Vì sao em lại xác định các câu đó là câu nghi vấn?

Câu 5 (0.5 điểm): Qua văn bản, em nhận thấy mình phải có những “hành động đẹp” nào để bảo vệ tài nguyên biển của quê hương?

PHẦN VIẾT (7.0 điểm)

Câu 1 (2.0 điểm) Viết đoạn văn nghị luận với câu chủ đề sau:

“Siêng năng, kiên trì học tập là chìa khóa vàng mở cánh cửa thành công.”

Câu 2 (5.0 điểm) Cảm nghĩ của em về vẻ đẹp của người chiến sĩ Cách mạng trong bài thơ “Tức cảnh Pác Bó” của Hồ Chí Minh.

*Sáng ra bờ suối, tối vào hang,
Cháo bẹ, rau măng vẫn sẵn sàng.
Bàn đá chông chênh dịch sử Đảng,
Cuộc đời cách mạng thật là sang.*

(Tháng 2 năm 1941)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN I. ĐỌC HIỂU (3.0 điểm)****Câu 1.**

Xác định thể loại của đoạn trích trên

Phương pháp:

Dựa vào đặc trưng thể loại

Lời giải chi tiết:

Đoạn trích thuộc văn bản thuyết minh vì cung cấp thông tin khoa học về nguyên nhân nước biển mặn một cách khách quan, dễ hiểu.

Câu 2.

Nêu nội dung chính của văn bản

Phương pháp:

- Xác định vấn đề chính mà văn bản đề cập.
- Tóm tắt ngắn gọn nội dung trong 1-2 câu.

Lời giải chi tiết:

Văn bản giải thích nguyên nhân nước biển có vị mặn, nguồn gốc muối trong nước biển và thành phần của nước biển.

Câu 3.

Theo tác giả, muối trong nước biển từ đâu mà có?

Phương pháp:

Đọc kỹ đoạn văn, tìm câu trả lời trực tiếp trong văn bản

Lời giải chi tiết:

Muối trong nước biển có nguồn gốc từ đất đá trên lục địa, tan trong nước mưa, chảy vào sông suối rồi đổ ra biển

Câu 4.

Tìm tất cả các câu nghi vấn có trong văn bản. Vì sao em lại xác định các câu đó là câu nghi vấn?

Phương pháp:

- Tìm các câu có dấu “?” hoặc chứa từ nghi vấn (“vì sao”, “bao nhiêu”, “tại sao”...).
- Xác định mục đích của câu: có phải dùng để hỏi không?

Lời giải chi tiết:

- Các câu nghi vấn trong văn bản:
  - + “Vì sao nước biển lại mặn?”
  - + “Vậy muối trong nước biển từ đâu mà có?”
  - + “Nước biển thực chất có bao nhiêu muối?”
- Những câu trên là câu nghi vấn vì:
  - + Có dấu chấm hỏi.
  - + Dùng để đặt câu hỏi, yêu cầu giải thích.

Câu 5.

Qua văn bản, em nhận thấy mình phải có những “hành động đẹp” nào để bảo vệ tài nguyên biển của quê hương?

Phương pháp:

Liên hệ thực tế, nêu ra những việc làm giúp bảo vệ biển.

Lời giải chi tiết:

Để bảo vệ tài nguyên biển, em cần:

- Giữ gìn vệ sinh, không xả rác thải ra biển.
- Hạn chế sử dụng túi ni-lông, bảo vệ sinh vật biển.
- Tuyên truyền, vận động mọi người cùng bảo vệ môi trường biển.

PHẦN VIẾT (7.0 điểm)

Câu 1.

Viết đoạn văn nghị luận với câu chủ đề sau:

“Siêng năng, kiên trì học tập là chìa khóa vàng mở cánh cửa thành công.”

Phương pháp:

- Giải thích ý nghĩa câu chủ đề.
- Chứng minh bằng dẫn chứng thực tế.
- Nêu bài học cho bản thân.

Lời giải chi tiết:

Siêng năng, kiên trì học tập là yếu tố quyết định sự thành công của con người. Học tập không chỉ giúp ta tiếp thu tri thức mà còn rèn luyện tính kiên trì, nhẫn nại. Lịch sử cho thấy nhiều tấm gương kiên trì học tập đã đạt được thành tựu lớn như Chủ tịch Hồ Chí Minh miệt mài tự học để tìm ra con đường cứu nước, hay Thomas Edison thử nghiệm hàng nghìn lần mới phát minh ra bóng đèn. Nếu không có sự siêng năng và ý chí kiên trì, con người sẽ dễ nản lòng, không đạt được mục tiêu. Vì vậy, mỗi chúng ta cần rèn luyện tinh thần học tập bền bỉ, không ngừng phấn đấu để mở cánh cửa thành công.

Câu 2.

Cảm nghĩ của em về vẻ đẹp của người chiến sĩ Cách mạng trong bài thơ “Tức cảnh Pác Bó” của Hồ Chí Minh.

*Sáng ra bờ suối, tối vào hang,
Cháo bẹ, rau măng vẫn sẵn sàng.
Bàn đá chông chênh dịch sử Đảng,
Cuộc đời cách mạng thật là sang.*

(Tháng 2 năm 1941)

Phương pháp:

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm.
- Phân tích vẻ đẹp của người chiến sĩ cách mạng trong bài thơ.
- Rút ra bài học và liên hệ bản thân.

Lời giải chi tiết:**Dàn ý****1. Mở bài:**

Bài thơ Tức cảnh Pác Bó của Hồ Chí Minh không chỉ ghi lại cảnh sống giản dị của Bác mà còn thể hiện tinh thần lạc quan, yêu nước của người chiến sĩ cách mạng. Qua đó, ta cảm nhận được vẻ đẹp tâm hồn của vị lãnh tụ vĩ đại.

2. Thân bài:**a. Hoàn cảnh sáng tác**

- Bài thơ được viết năm 1941, khi Bác Hồ trở về nước lãnh đạo cách mạng sau nhiều năm hoạt động ở nước ngoài.

- Thời gian này, Bác sống trong hoàn cảnh thiếu thốn ở hang Pác Bó, Cao Bằng.

b. Phân tích vẻ đẹp người chiến sĩ cách mạng

- Tinh thần lạc quan, yêu đời

+ Dù sống trong điều kiện khó khăn (“Sáng ra bờ suối, tối vào hang”), Bác vẫn không than phiền.

+ Cuộc sống thiếu thốn nhưng Bác vẫn coi đó là niềm vui: “Cháo bẹ, rau măng vẫn sẵn sàng”.

- Phong thái ung dung, yêu thiên nhiên

+ Cuộc sống giản dị nhưng hòa hợp với thiên nhiên, thể hiện tâm hồn thanh cao của Bác.

- Lý tưởng cách mạng cao đẹp

+ Dù hoàn cảnh khắc nghiệt, Bác vẫn miệt mài làm việc: “Bàn đá chông chênh dịch sử Đảng”.

+ “Dịch sử Đảng” là công việc quan trọng để tìm ra đường lối cách mạng cho dân tộc.

+ Qua đó, ta thấy được tinh thần trách nhiệm và lòng yêu nước sâu sắc của Bác.

- Kết thúc bài thơ - Tư thế của người chiến sĩ cách mạng: “Cuộc đời cách mạng thật là sang” thể hiện niềm vui, sự tự hào của Bác về con đường cách mạng dù gian khổ.

3. Kết bài:

Bài thơ Tức cảnh Pác Bó không chỉ tái hiện cuộc sống đơn sơ của Bác mà còn cho thấy tinh thần lạc quan, ý chí kiên cường của người chiến sĩ cách mạng. Qua đó, ta càng thêm kính trọng và tự hào về Hồ Chí Minh – một lãnh tụ vĩ đại với tâm hồn cao đẹp.

Bài tham khảo

Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ là một lãnh tụ vĩ đại của dân tộc Việt Nam mà còn là một nhà thơ với tâm hồn thanh cao, lạc quan. Trong những năm tháng hoạt động cách mạng gian khổ, Người đã sáng tác nhiều bài thơ giàu giá trị tư tưởng và nghệ thuật. Tức cảnh Pác Bó là một trong những bài thơ như vậy. Bài thơ không chỉ phác họa cuộc sống gian khổ của Bác tại núi rừng Pác Bó mà còn thể hiện vẻ đẹp của một người chiến sĩ cách mạng kiên cường, lạc quan và yêu nước sâu sắc.

Bài thơ được Bác viết vào tháng 2 năm 1941, khi Người hoạt động cách mạng ở Pác Bó (Cao Bằng) sau hơn 30 năm bôn ba tìm đường cứu nước. Ở nơi rừng núi hiểm trở, cuộc sống vô cùng thiếu thốn, Bác phải ở trong hang, ăn cháo bẹ, rau măng và làm việc trên bàn đá chông chênh. Thế nhưng, giữa những khó khăn ấy, Người vẫn giữ tinh thần lạc quan, yêu đời, xem đó là niềm vui lớn lao của cuộc đời cách mạng.

*Sáng ra bờ suối, tối vào hang,
Cháo bẹ, rau măng vẫn sẵn sàng.*

Câu thơ mở đầu gợi lên nhịp sống đều đặn, giản dị của Bác nơi núi rừng. “Sáng ra bờ suối, tối vào hang” cho thấy cuộc sống hoà mình với thiên nhiên, dù khó khăn nhưng không hề u sầu hay bi lụy. “Cháo bẹ, rau măng” – những món ăn đơn sơ, đạm bạc, nhưng cách dùng từ “vẫn sẵn sàng” thể hiện thái độ ung dung, không màng vật chất, luôn trong tư thế chủ động và vững vàng trước mọi thử thách.

Bàn đá chông chênh dịch sử Đảng,

Hình ảnh “bàn đá chông chênh” vừa gợi tả điều kiện làm việc khó khăn, vừa mang ý nghĩa tượng trưng cho con đường cách mạng đầy gian truân. Động từ “dịch” cho thấy Bác miệt mài nghiên cứu, dịch tài liệu để tìm ra con đường cứu nước đúng đắn. Qua đó, ta thấy được tinh thần trách nhiệm, ý chí kiên cường và lòng tận tụy với cách mạng của Bác.

Cuộc đời cách mạng thật là sang.

Từ “sang” ở đây không phải là sự giàu có về vật chất mà là sự giàu có về tinh thần, về lý tưởng cao đẹp. Dù sống trong hoàn cảnh khó khăn, thiếu thốn, Bác vẫn cảm thấy vui vẻ, tự hào vì được cống hiến cho cách mạng. Câu thơ thể hiện niềm tin tưởng mãnh liệt vào tương lai tươi sáng của đất nước.

Bài thơ Tức cảnh Pác Bó không chỉ khắc họa cuộc sống giản dị của Bác mà còn cho ta thấy vẻ đẹp của người chiến sĩ cách mạng: ung dung, lạc quan, kiên trì và hết lòng vì dân, vì nước. Hình ảnh Bác Hồ sống giữa núi rừng, miệt mài làm việc trong gian khổ là nguồn cảm hứng lớn lao cho thế hệ trẻ hôm nay. Chúng ta cần học tập tinh thần ấy, rèn luyện bản thân, kiên trì theo đuổi ước mơ và cống hiến cho đất nước ngày càng giàu đẹp.